

kladě nich vodu od obce odebírala. V předchozím sporu bylo již doličeno, že nehledíc k zásadě smluvní volnosti, jest požadovaná přírážka k ceně za vodu přebranou odůvodněna ohledy náležitého hospodářství vodou, nelze tedy mluvit o požadavku neoprávněného obohacení, tím méně pak o požadavku, který by se přičil dobrým mravům. Pokud konečně žalovaná míní, že jde o smluvní pokutu, a žádá za její zmírnění, nelze jí rovněž vyhověti, neboť i kdyby se ona přírážka mohla pokládati za smluvní pokutu, nebylo by důvodu k jejímu zmírnění, ježto cena vody o tuto přírážku zvýšená zůstává povždy ještě pod cenou, která dle vzorných pravidel vládou vydaných byla stanovena jakožto nejvyšší přípustná míra.

Čís. 7937.

Zbavení svéprávnosti (cís. nařízení ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák.).

Byla-li podána žaloba proti osobě přijaté do ústavu choromyslných aneb osobě, ohledně níž se koná řízení o zbavení svéprávnosti, dlužno i v nenaléhavém případě zřídit jí zákonného zástupce; je-li však věc naléhavá, nemešká se procesní soud s dožadováním ochránčího soudu, nýbrž zřídí zástupce sám, který se pak nazývá opatrovníkem k činu, kdežto, není-li věc naléhavá, zřídí ochránčí soud předběžného podpůrce.

(Rozh. ze dne 31. března 1928, Rv II 378/27.)

Žalobkyně domáhala se žalobou zmatečnosti rozsudku, jímž bylo z její viny rozvedeno manželství od stolu a lože, z důvodu § 529 čís. 2 c. ř. s., tvrdíc, že v základní rozepři nebyla zastoupena, že spor ani dodatečně neschválila, neboť tehdejší žalobce žádal, by jí byl ustanoven opatrovník proto, že byla v ústavu choromyslných, soud za opatrovníka ustanovil Dr. R-a, však neprávem, poněvadž nebyla nikdy choromyslnou, nebyla ani částečně zbavena svéprávnosti, nýbrž trpěla pouze epileptickými křečemi. To se prý opatrovník dozvěděl teprve dne 21. října 1926 při jednání u soudu o žádosti žalovaného za rozluky. Když opatrovník při zahájení sporu o rozvod žádal žalobkyni o informaci a za tím účelem doručoval žalobkyni žalobu, dostalo se mu od ředitelství ústavu sdělení, že doručení žaloby žalobkyni není možné pro její zdravotní stav. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Prvý soud právem poukázal na to, že ve sporu o rozvod manželství neprávem byl pro žalovanou ustanoven opatrovník, poněvadž žalovaná nebyla zbavena svéprávnosti. § 8 čís. 4 cís. nařízení ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák., na něž se žalobce odvolává, připouští ustanovení opatrovníka pro osoby, jež byly přijaty do ústavu pro choromyslné, jen v případech naléhavých; spor o rozvod manželství však nelze považovati za takový naléhavý případ. Také co se týče včasnosti žaloby, jsou vývody odvolatelovy pochybeny. Podle § 534 čís. 2 c. ř. s. dlužno za-

lobu podati do měsíce ode dne, kdy bylo doručeno rozhodnutí straně, nebo kdyby nebyla k vedení sporu schopna, jejímu zákonnému zástupci. Napadený rozsudek byl však nynější žalobkyni doručen teprve 23. února 1927, když žaloba v tomto sporu již dávno byla podána. Doručení rozsudku opatrovníku, který k zastupování nynější žalobkyně nebyl oprávněn, jest bez právního účinku. To nynější žalovaný sám vycítil, žádaje podáním ze dne 6. února 1927 za doručení rozsudku k ruce žalované samé, by, jak sám praví, nastaly již účinky doručení a žalovaná mohla podati po případě mimořádné prostředky opravné, cítí-li se rozsudkem stížena. Byla proto lhůta ku podání žaloby pro zmatečnost dodržena. Nesprávné jest tvrzení odvolatelovo, že § 529 čís. 2 c. ř. s. připouští žalobu pro zmatečnost jen v případě, když strana vůbec ani nepovoláním zástupcem nebyla zastoupena, neboť výklad tento přiči se znění tohoto ustanovení; slovy »gar nicht« má býti rozeznáván prvý případ, v němž strana nemá a nepotřebuje zákonného zástupce, od druhého, kde zákonitého zástupce potřebuje.

N e j v y š š í s o u d změnil rozsudky nižších soudů a žalobu zamítl.

D ů v o d y:

§ 8 čís. 4 zák. o zb. svépr., že, když podána byla proti osobě do ústavu choromyslných přijaté nebo v řízení o zbavení svéprávnosti se nalézající žaloba, může v případě naléhavosti procesní soud zvláštního opatrovníka podle § 8 c. ř. s. zřídit, nelze rozuměti tak, jak to zřejmě odvolací soud chápe, že, když není naléhavosti, se vůbec zákonný zástupce nezřídí a spor o žalobě se neprovede, nýbrž tak, že se žalobci v postihu jeho práv brániti nesmí, jak to už z § 276 obč. zák. a § 8 c. ř. s. předpisem samým dovolaného plyne, a že se tedy i v nenaléhavém případě zákonný zástupce zřídit musí, ale že je-li to naléhavé, nemešká se procesní soud teprv s dožadováním soudu ochrančího, uvedeného v druhém odstavci cit. § 8 řádu o zb. svépr., nýbrž zřídí zástupce s á m, který pak se nazývá opatrovníkem k činu, kdežto, není-li věc naléhavá, zřídí soud ochrančí předběžného podpůrce. Na tom však, zda se to stalo tím neb oním soudem, už nezáleží, neboť to předně jest dáno do uvážení soudu procesního, zdali je věc naléhavá (§ 8 c. ř. s.) a pak jest to věc nepodstatná, na kterou podle § 89 jedn. ř. vůbec nesluší hleděti. Zkrátka, když jednou zákonný zástupce ustanoven byl v rámci § 8 zák. o zb. svépr., tu třeba se to stalo podle odst. (4), t. j. podle § 8 c. ř. s., je to platné a osoba je patřičně a řádně zastoupena. Zákon vychází s hlediska, že když soud zřídí zástupce, musí se pokládati za to, že zřídil řádného a způsobilého a také, kdyby seznal vadu, má moc, právo a povinnost ho sesaditi a jiného dosaditi. Ale v souzeném případě nebyla proti zřízenému zástupci se žádné strany žádná námitka vznesena a mohl tedy, zákonitě byv zřízen, právem úřad svůj vésti. Dále sluší poukázati k tomu, že podle § 10 předběžný zástupce ochrančím soudem takové straně zřízený působí až do doby, kdy úřadu svého byl sprostěn, což se musí státi soudním dekretem, a že ovšem

je s tím v nesouladu § 11, když pominutí úřadu spojuje zase s prohlášením osoby za duševně zdravu, pokud se týče se zastavením řízení znesvéprávnovacího neb odmítnutí znesvéprávnění, podle čehož by se zdálo, že formálního zbavení úřadu zástupce třeba není a pominutí úřadu že nastává těmito skutečnostmi, ale to zde řešiti netřeba, protože opatrovník ad actum zřízený soudem procesním nepodléhá těmto předpisům, nýbrž předpisu § 8 druhý odstavec c. ř. s., podle něhož osobu zastupuje až do zakročení jejího zákonného zástupce. — t. j. tedy zde zástupce ochrančím soudem zřízeného — případ to, který v této věci vůbec nenastal. Ovšem musí stačiti, když osoba sama ve své věci zakročí a ji převezme, ten případ zde však také nenastal. Byla tedy žalobkyně ve sporu o rozvod jako žalovaná řádně opatrovníkem od procesního soudu zřízeným zastoupena a nemůže o zmatečnosti podle § 529 čis. 2 c. ř. s. býti řeči.

Čís. 7938.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čis. 320 sb. z. a n.).

Odpuštění podle rozlukového zákona musí býti činné, uražený musí býti ochoten žíti s ublížitelem, ublížení mu zapomenouti, jakoby se nebylo stalo.

(Rozh. ze dne 31. března 1928, Rv II 397/27.)

Žaloba manželky o rozluku manželství z viny manžela byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Správně vzal odvolací soud za prokázáno, že žalovaný dopustil se cizoložství, a odkazuje se v té příčině na jeho odůvodnění a na obsah poručenských spisů, nesprávně však má soud za to, že žalobkyně žalovanému odpustila. Něco jiného je slovo a něco jiného čin. Slovo může míti v ústech člověka i opačný úmysl, než mu podle obsahu a podle jeho ponětí přísluší, tak může prosba znamenati a často znamená rozkaz, tehdy totiž, když jedna osoba je povolána rozkazovati a druhá poslouchati a rozkazující z kurtoisie užije výrazu, kterým se vyjadřuje prosba. Zejména však je znám případ ironie, kterou se pravidelně vyjadřuje opak toho, než co slovo praví. A tak tomu bylo i zde. Aby bylo lépe porozuměno věci, dlužno předeslati její stav. Dítě Marie Č-ové, jehož žalovaný jest nemanželským otcem, narodilo se podle poručenských spisů dne 15. června 1926, matka udala za otce žalovaného, pak to ale odvolala dosti nejapně a udala, že za jejího těhotenství žalobkyně (nemanželská matka podle vlastního udání u stran 13 let s rodiči bydlela) se jí o polních pracích ptala, s kým je těhotná, a když odpověděla, že neví s kým, řekla